

Jan ROTREKL, Šlechtický mecenát v 2. polovině 19. století (Šlechta v Krasoumné jednotě a Společnosti vlasteneckých přátel umění), České Budějovice 2007, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, diplomová práce, 94 s. + 6 nestránkovaných příloh.

Posudek oponenta diplomové práce

Zvyšujícímu zájmu českého dějepiscectví o sociální a kulturní dějiny novověké šlechty českých zemí, který se výrazněji projevuje od poloviny devadesátých let 20. věku, prozatím neodpovídá rovnoměrné rozložení výsledků badatelského úsilí v celém období 16.-20. století. Jestliže si kolega Jan Rotrekl zvolil ve své diplomové práci problematiku šlechtického mecenátu a působení urozců v Krasoumné jednotě a Společnosti vlasteneckých přátel umění ve druhé polovině 19. věku, lze výběr jeho tématu považovat za vědecky velmi závažný. Za hlavní cíl práce si autor vytknul ozřejmění postavení a činnosti urozců ve výše zmiňovaných spolcích a jejich vztahu k mecenátu a shromažďování uměleckých předmětů.

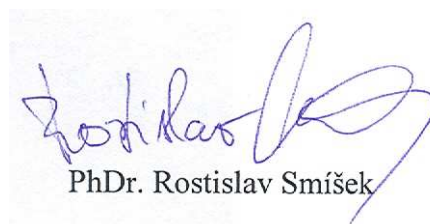
Práce je rozdělena do osmi kapitol. V prvních třech kompilačně pojatých oddílech se Jan Rotrekl věnoval vývoji šlechtického sběratelství a mecenátu od středověku do 19. století. Stranou pozornosti neponechal ani dobový kontext i okolnosti, jež vedly k založení Krasoumné jednoty a Společnosti vlasteneckých přátel umění. Ve čtvrté kapitole, kterou lze považovat za těžiště diplomové práce, popsal na základě analýzy Výročních zpráv Společnosti vlasteneckých přátel umění, uložených v Archivu Národní galerie v Praze, činnost tohoto sdružení v delším časovém horizontu – 40 roků. Také zdůraznil významné postavení šlechticů mezi členy spolku a vytvořil přehled vybraných šlechtických přispěvatelů a dárců uměleckých děl. Pomocí biografické metody se sice snažil interpretovat vztah vybraných urozců (František Thun-Hohenstein, Albrecht Kaunitz, Karel Buquoy, Karel III. a Bedřich Schwarzenberg) ke Krasoumné jednotě a Společnosti vlasteneckých přátel umění a nastínit jejich hlubší zájem o sběratelství a umělecký mecenát. Právě biografická metoda mohla dodat pouhému naznačení kvantitativního zastoupení šlechticů a jednotlivých šlechtických rodů v obou spolcích širší historickoantropologický rozměr. To by ovšem autor musel pracovat s některými dalšími prameny a nezaložit svůj výklad na pouhé kompilaci nedostačující literatury. I když uvádí, že podnikl výzkum v Rodinném archivu Buquoyů, který se nachází ve Státním oblastním archivu v Třeboni, kromě několika odkazů na skicáře Gabriely Buquoyové, rozené z Rottenhanu, a Jiřího Jana Buquoye získané poznatky nijak nevyužil. Pokud by se nezaměřil pouze na Výroční zprávy a stávající literaturu, ale pracoval

by s některými prameny osobní povahy, zejména s korespondencí, s největší pravděpodobností by před ním vyvstal mnohem plastičtější pohled šlechtice na členství v obou výše zmiňovaných spolcích.

Další připomínky se týkají především klíčových pojmů hojně užívaných autorem předloženého pojednání. Ačkoliv diplomant pracuje s termíny aristokracie, šlechta, historická šlechta, nikde nevysvětluje, zda mezi nimi rozlišuje, nebo zda jsou pro něj pouhým synonymem. Stejně tak přesně nevymezuje, co míní pod označením česká aristokracie/šlechta. Nedůsledně postupuje rovněž v psaní rodových jmen některých šlechtických rodů (Schwarzenberg×Schwarzenberk, Sternberg×Sternberk, Thun×Thun-Hohenstein, Kaunitz×Kaunitz-Rietberg). Velké výhrady také směřuji k stylistické stránce předložené diplomové práce. Ta se vyznačuje značným množstvím hrubých pravopisných (s. 13, 16, 18, 28, 30, 46) a syntaktických chyb (s. 33-34, 39, 50, 70). Také nejednotná grafická úprava jednotlivých odstavců a poznámkového aparátu by si zasloužila větší pozornost. Dalším prohřeškem je rozkolísané psaní číslovek (s. 38, 46) a nejednotné citační zásady literatury (s. 76). Z výše naznačených skutečností vyplývá, že autor nevěnoval přílišnou pozornost závěrečným korekturám a redakčním úpravám.

Přestože se kolega Jan Rotrekl nevyvaroval v některých částech diplomové práce popisného pojetí, nelze při dosavadním stavu poznatků o šlechtickém mecenátu a sběratelství v 19. století autorovi takový postup vyčítat. Analytická rozprava přináší množství nových vědeckých poznatků, které obohacují poznání dosavadního bádání o šlechtě a šlechtickém mecenátu v 19. století. Proto diplomovou práci pana Jana Rotrekla doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **velmi dobře**.

Jaroměřice nad Rokytnou 20. 5. 2007

PhDr. Rostislav Smíšek